

ԴԻՏԱԿ ԻՒԻՉԱՆԻՆ

1812. 'ի 15. Հոկտեմբերի.

Ը. Պարծբա՛ որ է Պատմութի՛ Հիմնական տառնիս, ամենն տաննը՛հինի
օրը հեղճը կըտայի՛:

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆՔ

Եւրօքլոնին մեծ բանակէն կըզրեն, թէ օդատոսի 14ին մեր բանակին առաջ քալող զօրքը հանդիպե՛րե միկ մակովի գեղինը: զայնիկ աւերե՛ր ասորացիներէ, ու բռնե՛րէ ունեցիմն խելիլի գերի:

18ին, Ասալ երթալով մեծ բանակը հասն է զգօշկէրս լաղթն տալէն, որ մու կոնիւրուն մէկ մեծ սար քաղաքներ, Իրիս օր տար զլաւ աստիկ ծեծկը վերս, առերեմ մակովիւրուն ձեռքէն ֆրանսիները: Ըստ մեծն զէն յալէց մու կովը առ ծեծին. 4700 մեռած ընկան: 2000 գերի էլան: 12 հազար զարկով մը վերաւորված: Ասկի շատ է մեծանն ձէ նկուսներայ ընկան: Իսկ ֆրանսիներուն կողմէն մեռերն 700, ու 3200 ալ վիրաւորված: միկ ձէնէն ալ մեռերէ, երիս հաս ալ վիրաւորվե՛ր: Աս լեռները ու հարսերը 200 հազարի մը լաւ մարդ տեսնան օրէն: որ սկիւրի ինչպէս հիմն յանի որ առ լաղարի երկրէ, չէին տեսած: Աս կոնիւրը լաղարը լծողու փոխելու ասեմն ինի, աստիս ունիին կրակ արկին ըզըր քաղիս շորդին: ուր մեկը մատմներն ուղէս կըսեն ֆրանսիները, ալ ուրիշ բանի ընտելցանք, բայց ի՛նչ ետնորները մուրնու: Աս լաղարը միկ մեծ յաղթներուն մէկն է, ու ամուր, շնորհով է անիկը գեղին զի: հոս կընտեր ան զմեկնս գաւառին կառավարք: Մեծն փաճուակաւ նուրի ունի ամենիւրային հետ, սիկային հետ, ու ուրաւնիւրային հետ: Աս լաղարը հեռու է մարային 75 փայտին: ու շատ ծեծ տեսեր է մակովիւրուն ու լեհերուն միջեղած ծեծերուն ասեմները:

19ին. Տուրա տեղեկութիւն իր զօրքովը զարկովիկ զօրնոյ ինչպէն սկսեմէր մու կոնիւրուն միկ կար զօրնոյ հետը: շատ կոտորած եղեր է երիս գիւղայ ալ: Աստիս ֆրանսիներուն մէկ ձէնէնային կո-

ղին թօփը եկեր զարկի մուրացիքն է. ալ կէ ետե 600 մարդ ալ մեռերին: 2600 ալ զարկովիկ վիրաւորվե՛րն: Իսկ մակովիւրնէն ու՛ր ձէնէնայ՝ որը մեռեր, որը վիրաւորվե՛րն: մէկնայ ալ բռնովիկ է: ու մեռնողներուն համարնքը իրեք խաւ տեսի եղեր է:

Աս օրիս Էդուա՛, միկ ուկ փրկիլի փէնալ որտուայնիկ կողմերը՝ նկմիլի ու սարսը նիւրի զօրքովը որ իր ստիկնէ, զարկովիկ մակովիւրուն: մեծն յաղթութիւնը բերեւ, ու փառք ինչպէս անձանք: Ինչպիս որ ամեն զարկովիւրուն առ փրկիլի փէն, իր խել լալը, հիւ մէկ անգիւր ամսով մը լեռաւ: 1700 հոգի իրեղցմէն մեռեր վիրաւորվե՛րն: Իսկ մակովիւրնի շատ առեղը: Աս զարկովիւրուն մէկ, ինչպէս որ հիսալ կըրեն, շատ ձէնէնայ կըսեցանք: մու կովը, ու 30 հազար մարդ:

Պատշին բանակը նկմիլի բանակին հետը՝ հիմն լաղարնային մէկն էն ու ան գաւառը բոլորաւրէն: Տեղի փայտաւորը շատ ուրախ էն, ու կըսեման մակովիւրնէն աղաւտելուն համար: ու առ զօրնոյ շատ պատիւ կըրեն: ու ամենն սկսող է զամենը կը յարան:

27ին. Կարօշեմ կոչարը՝ իր բանակը լընց ասալ տարաւ ստալով: 28ին. ու՛ր լաղին մարդը: 29ին, վիսմային գեղանքը մուաւ: 30ին. վիսմայ լաղարը ստաւ: Աս բանակը իրեք ձիւր բռնեղնում զանազան ձաւրով առաջ կերթայ: ուստի տունը զանազան կողմից մակովիւրն գիւ մաշին էլան: ամա ամենէն ալ ծեծը կէրան լաղը, բարդ եղած է առ փախում: ու ունցած կոխած տեղերին, սրբեր կոնքը, վերան բերին: ու ինչպէս որ տնայրով տնայրով լեռնոյ տղերը, իրենց լծիով ներուն երկիրները կըրեն, (որ մարդկաւ գաւառ բանեղնէ) աստիք իրենց լաղարը որ կըմտայան, այնպէս կըմեղոր: որ տեսնան մեծան զէն կըհարկունն անտեղերը կէ:

կեցող անմեղ Ժողովուրդեանը: Աս քաղաքէն առաջուց շատերը փախերէն մօքքա՝ որ մենծ երևելի մոսկովին քաղաքէն. ուր հիւ մայ ինչպէս կըսեն 1, 500, 000 հոգի կայ:

Աս ծեծերուն մէջ լէհները շատ մենծ անուն ու փառք կունենան կոր, պնպէս որ՝ իրենց զօրացը զատ մէկ անունովմը կըկանչեն կոր կրէճ գաւառ. որ միշտ նաքօ լէսինն բանակին առջեւէն կըքալեն. ու ինչպէս հիւմայ հիւ մէկ տեղմը չեղաւ որ աս գունդը նաքօլէսինն մէկ մասնաւոր փառք մը պարծանքմը չընէ. այլ ամմէն տեղ երես կըծրակցընէ, կարըծաւթիլը կըցցնէ. ու ասոնց գունդը զօրքը բոլոր բանակին մէջ, բանակէն դուրս, 100 հազարմը կան: Ասոնց միջէն շատերուն՝ իրենց մասնաւոր կարըծաւթիլը համար, նաքօլէսը աքլաւ Լէհիօն տօնօն: Ու ճէնէնալ սէպատտիանը՝ որին հրամանին տակինն լէհներուն մէկ գունդնալ, ամմէն ճեղ որ կըգրէ կիմայցնէ նաքօլէսինն իր դարնը վէշներուն պատմութիւնն, աս լէհներուն կարըծաւթիլը ու հնազանդութիւնը կըգտնէ: Դմանապէս աս զվօլէնքս առնելուն՝ լէհներուն ձխաւորները նաքօլին թագաւորին տակին էին, որ հոն ըրած իրենց կարըծաւթիլը վրայ շատ արմնցերէ:

Մէկ Փրանսոյ օֆիցիալմը թուղթմը կը գրէ այսպէս. « Երբոր զմօլէնքսէն գուրս ելանք, մեր իրեք բաժին եղած բանակը, քանիք սահաթ մէկմէկէն հեռու կըքալէին. ու մոսկովին բանակին վերջապահ գունդը՝ որ 40 հազարմը կար, գիմացներ նէս կըփախէր: Մենք բռնիները շիտակ ճամբան մօքքա երթալու. մոսկովներուն թէ որ պատշաճ չերևնայ կենալու, մեզի դէմ դնելու, թող մտնեն իրենք մօքքա, իրենցմէն ետեւ մենքալ կըմանենք: չէ, թէ որ կենան մէկ տեղմը, մենք կըմանենք մօքքա, իրենք դուրսը կըմանան:

Այնչի ցրցուցին մոսկովները մեզի իրենց ամմէն ուժը աս օրերս. ամա ամմէն տեղ անձոտ բաներ, ըրին, հիւ մէկ կարըծաւթ շորհքմը զրանին չերևնար:

Արեն թէ պառքբայի տէ գօլն՝ որ էն մենծ զօրապետն էր մոսկովին, իր իշխանութիւն ընկաւ. ու տեղը անցաւ ճէնէնալ քօռքուսօլը, որուն հրամանին տակինն նաև պահապան ճէնէնալը, ու տէ նիկսէնը: Ու կոստանդէն կասնաուքան քաջիկը է կըսէ փրինցիփէստ օլտէմպօսէ կին երկիրները:

Բէգօպուրիկին մէջ մենծ խառովութիւն կայ. զօրաց ճէնէնալները անմիաբան են. իրենց խորհուրդներուն մէջ, վճիռմը բան մը չենկրնար կոր որոշել. որտաքէկութիւն բոլոր զօրացը սիրտը աւերէ. իրենց վրայ

ուրիշ քաղաքը ինչպէս հիւմա չիտանք, բայց եթէ ետեւ ետեւ քալել:

Քանիմը ամսէն, կամ քանիմը շաբթէն կիմացվի բոլորովին մոսկովին ինչ ըլլալը. մեր կայսրը պիտի ցնչէ, օրթան հանէ աս հիւսիսաբանակ վթխարի կենդանին. իրեք ամսէն՝ իրենց թագաւորական քաղաքին դուռը կըլայէնք: Իրենք շատ յոյսեր մըտնին ունէին, հալածներ ըրերէին, ամմէնը փուճը գացին:

Ես՝ ու իմ ընկերներս վկայ են մէկ պատմելու բանին, որ լսեք նէ՛ չեմ գիտեր ինչ պիտի ըսէք աս աղբիկ վրայ: Մէկ ճեղմը գիշերանց՝ մէկ դեղմը մօտնք, գիշերը հոն կենալու համար. ու որ տուննոր ես ու ընկերներս գացինք, տեսանք ան տանը բակին մէջ՝ մէկ քէօշովմը 60 հոգի մէկ տեղ թօփեղած կեցած էին. հարցուցինք, թէ մի են ասոնք, ինչ կեցեր են. պատասխան արվին, թէ ատոնք ուրիշ տեղի գէղացի մարդիկ են, որ աս տեղի մեր աղան թուղթ խաղալով վաստիկերէ դատուք. ու ասոր խաւրեց ասոնք հոս մեր աղան՝ վօլ կային կողմերէն: Խաղով վաստկած մարդիկներ, հէ՛. չէ՛ս մի զարժանար աս բանը լսելով:»

Աս պատերազմներուն մէջ տուքա տի աէճիօն ցախ թեւին զարնըվեր է, ու բանակէն դարձերէ վիշա՝ որ հոն հոգացվի բժշկըվի. կըյուսանոր ասիկ մէկ ամսէն նորանց բանակը դառնայ ողջ առողջ:

Սեպտեմբերի 2ին, շին Կաքօլէսն կայսրը իր բանակը առաջ քալեցուց հասաւ Կէհագ գետին քով. ուսկից որ մոսկովները անցներով կամուրջները քակեր այրէրէին. հրամայ որ շուտով վեց կամուրջ շինվի. ու հոն մօյէպքին դիմացը մոսկովները մէթերիդներով ծեծի տեղմը կըլնէին կոր, որ մօքքա քալելու ճամբուն վրայ է:

4ին. Կաքօլէսը անցուցեր է գետէն անդին բոլոր բանակը. առաջ քաշերէ, հասեր է յին մօյէպքին դիմացը. հոն մենծ ծեծը՝ որ ինչպէս հիւմայ աշխարհ ամմէն կըսպասէր՝ թէ ինչպէս պիտի ըմննայ տէի, եղեր է: Մոսկովը իր բոլոր ուժը մօփերէ հոն, յաղթըվերէ, չէ կըցեր դէմ դնել Փրանսալին, 50 հազար հոգի կորսուցուցերէ: Ու 14ին նաքօլէսը մտերէ Մօսքա, կամ Մոսքովիա:

Աս մենծ ծեծին պարագաները, գիտնալու արժանի բաները, եկած Թղթին մէջ տեղն ի՛ տեղն կըպտուկներ:

Միայն կրմնադո, հոս մէկ բանմը ծառուցաններ ու յանձնէնք մեր իմաստնախընդիր Պարոնացը, ու ալ ամմէն հալկստով կարգացողացը աս Դիտակ բիւզանդէա

նը,

նոր, որ մէկմը աչքէ անցըվի աշխարհագրութեան եւրոպայի ք. հատորը. ուր տեղոր գրված է առ քաղքներուն ու երկիրներուն վրայ՝ ուր որոր հիմնադրուի ծեծը կը լրջայկոր. ու մէկմալ աշխարհացոյցի վրջաւ հեղ նալ վի առ քաղքներուն անուանները, ու գալի եւ նշանվի: Ու առ անոր համար, որպէս զի առ թղթին մէջը կարգացածը ու լրտածը՝ նիւթական վեր 'ի վերջ, կամ տահա բաց կերպովը ուղեմնէ բացատրել տգիտաւ. կան տղայական հասկընալը չըլայ: Ու երաւոր, առ մեր ըսած, ու իմաստնոց ար ված կանոնին պէս ընողը (ինչպէս որ ալ կընեն բոլոր եւրոպայի), մէկ կարգացաւ ծէն՝ հինգ, տասը բան կը հասկընայ կը սորովի, ու փախը երթալու բաները մէկէն կը բռնէ. ու նստած տեղը բոլոր երեւակայութեան մէջը ունի ան ամեն քաղքները, որ սանթիթէ ատենոք քալած անցած ըլլար ան տեղերաց:

Փ Ր Ա Ն Ս Ա

Մէկ ինկիլիզի նաւախուսմը, որ էր 14 մենծ մենծ նաւեր. 3 ալ փրէկաթայ, ու այլ հետերնին պղտիկ քանիմը նաւեր ձկնորդ, օգոստոսի 22ին, եկան խարխիս ձգեցին կէցան պոս քաղքին դիմացը, 3 փարսան հեռու ցամաքէն: Ան ատենը հասաւ մառա քաղաքը, ու թերորդ զորաց կուսմը՝ ձէնէն ալովը հետ մէյակը: Ու ինչպէս որ հիշ աչքէ չի կորսնցուցին ցամաքը կէցող փրանդները առ նաւախուսմը, թօշնէն սկսած ինչպիսի որ եկաւ հաւաւ հոս. այսպէս ալ մենք՝ դիւշեր ցորեկ անցին վրանին դրած կըսպանիք, թէ ի՞նչ ընելիք ունին, ի՞նչ միտք ունին տէի: Կեցան հոս առ ինկիլիզները ու թը օր, առանց բանմը ընելու, նէ ինքը մեղի, նէ մէնքալ իրենց, որովհետեւ թօփի մէնդիւշ մը հեռու կեցած էին: Ու թէ որ ինկիլիզները միտքմը ունեցած ըլլային ցամաքը մարդ ձգելու, մեր ամեն բանը պատրաստ կեցերէր իրենց դէմ գնելու, ու զածին խափանելու:

Ս Պ Ա Ն Ի Ա

Սպանիայ մէկ մենծ զարնովմը զարնովմէրն, ինկիլիզը սպանիներուն հետ փրան, սղին դէմ դոստէսիլլային մօտերը. 6 հաղար հոգի փրանսղին դէն ընկերէն. 7 ձէնէն ալ որը դերի գնացեր, որը մեռերէն. ու էն մենծ զորապետը՝ որուն անուն է Տուքա տի աակուդի, ծեծին մէջ ալ թէին սաստիկ վերմը առերէ. ու ձախ ձեռքովը՝ առ ծեծին պատմութիւն տէրութե կը գրէ, ու

մէջը այսպէս կըսէ. || Չեմ կրնար բացատրել իմ մտաւորս որ իս բռնեց, երբոր զարնովմէցայ, ու զարնովմէն պատճառաւորս պատերազմէն դուրս հարկաւորեցայ ելելու: Դատ յօժարութե ու սիրով կուզէի, որ առ վերջիս տեղը մէկ մեռնելու վերմը առնէի ընայի, ծեծը լըմըն: Նախէն ետեւ. որպէս զի կարող եղած ըլլայ ինչպիսի ետքը զօրացս վրայ հրամայելու. զէրէմ անչափ հարկաւոր կըսեպէի առ բանս, որչափ յայտնի կըսեսնէի առ ըլլալիքը՝ որ եղաւ. որովհետեւ ան միջոցը որ լընամին անհնարին կատարած վրանիս ընկերէր, որ մենք քիւր որ ալ էլիք, ուր որ միայն աղէկ կառավարութե հարկաւոր էր, դժբախտութե աս զարնովմէցայ: Ու այսպէս մէկ վայրկեան դժբախտութիւն, վեց շաբթովան աշխատանքնիս ոչինչ ըրաւ փճացուց ||:

Ն Է Մ Յ Ի Ս Տ Ա Ն

Նեմցէն իրեն զօրքը շապընելու ետեւէ է՝ ու քաղքները ամբողջելու, ու գանձը դիւշելու: Քանիմը գունդ խաւրեց դէպ 'ի կալիթիայ գաւառը ան տեղի բանալը հասարցները՝ որ ունիս փրինչիփէին հրաւանին անիւն էն: Ու մաճառաւորաւ եղած ձիւտոր զօրացը հրաման եղերէ՝ որ պատրաստ կենան, որ երբոր իրենց հրաման հանինէ քալելու, հեմէն քալեն ուր որ պիտի երթանն:

Բ Ա Ն Ա Ս Ի Ր Ա Կ Ա Ն Գ

Եւ ձէնիտո նաբօլեծը իդալիայու փոխարայն, 96 թարդ բաներ դերէն իր Ժողովրդեանը առջեւ, շինելու, տնկելու, աշխարհ ու տէրութի պայծառացներու, իմաստութիւն շապընելու վերաբերեալ գաւառական բաներ, ու ասոնց ամեն մէկ ետեւէն ընկողին՝ աշխատողին, ու ուղածին կեօրէն ուղին, մեծամեծ պարգեւներ, սոսի արծաթ նշաններ խոստացերէ, եկած տարվան, ու կիմ մէկալ տարվան համար: Ասով ամեն մարդ որ ձեռքէն բանը կուգայ, առ տէրութե ուղած բանին ալ ետեւէն կըլ, նայ, մենծ հաւեսով ու յօժարութե ձեռք կը զարնէ. ու ինչպէս որ կըսեսնէն, առ ետեւէն ընկողնէր տէրութե ուղածը գըտնելու համար, թէ թէ անչափ ստակ վաստը կըլու, ու զէնիկնալու համար կընեն, որչափ տէրութե դիմացը արդիւնքմը ու նեւալու համար, գիտնոց ու խեղացի մարդոց կարգը անցնելու համար, հայրենեաց ու իր աղէին ու շինութիւն ու խեղացիութիւնը ցննելու համար. ու մէկ խօսքով իր աղ:

աղցին փառքին ու պարծանք մը ընելու ու
ըլլալու համար : Ինչպէս որ ալ ամեն
մարդ ինչ աղցէ ըլլայ՝ Թող ըլլայ, Թէ
որ կտոր մը խեղճ ունի, իր հային կօրէ,
ձառքէն եկածին չափ, ջահգ պէտք է որ
ընէ առոնց նմանելու, հայրենիքը պայծա
ռացնելու :

Հոգեւորներն շէին, առաւօտական սահա
թը ու թին, վէնէտիկ մէկ շարժումը եղաւ,
որ շատոնցմէ ասոր նմանը չէր եղած . ա
ռաջ սկսաւ քիչ քիչ երեքականը, ու ետե
ջորս հինկ հեղմը վեր վեր նետեց խիստ
կերպովմը, որ շատերը վախցուց . իլէ տան
մէջ բարձրը տեղ նստողը . ու աս շարժը էր
հարաւային գիէն գէպ ի հիւսիս :

Աս քանիմը ամուռ մէջ եւրոպայի փմ
մէն կողմերէն կըրթով Թէ շարժեղաւ տէի
զատ զատ օրվան մէջ . պատճառը կըփռն
առէն փիլիսոփաները, ու հաւանական կե
րեւայ սրբոյն պատճառնին, Թէ աս շատ
անձրեններ որ կ'կան աս ամառներուն մէջ
շարունակ, երկրիս երեսը պղտեցուցին ու
գասաիկ Թրքէցին, որ երկրիս երաններուն
մէջ՝ ամուլան տաքէն մտած տաքուելը, ու
ան տաքուել Թէր խորած գորշալիքը գուրս
չկրնարով լըլը, ինչպէս որ բնութիւն կը
պահանջէ որ էլլեն, անգայտանալով երկ
րիս տակը աստի անգին կըրորկին կըքա
լեն կըգտան, ինչպէս որ գանաւ գուրս
էլլելու ճամբային . ու ասոր համար աս
չափ յաճախ շարժէր կըպատճառեն :

Աս ամառներուն մէջ եկած անձրենները
ալ բերնով չկապառնէր . Թող հիմայ առ
ջի եկած անձրենները, հոկտեմբերի 6 ին,
եղած լուսնի ծնունդէն ինչպէս լըրուով շա
րունակ անձրեւ անձրեւ, որ աչք բանալ չէր
խտար : Ասէ գետերը լեցվեցան պատուե
ցան, ջրերը կոխեցին ամեն գին . ու որով
հետեւ ինչպէս ուրիշ Թղթի մէջ ըսերէնք՝
Թէ աս եւրոպայու երկիրները բոլոր ցանած
անկած են, խառնը երկիր տէր ունի տէի,
տէս հիմայ Թէ ինչ փնաս գէն եղած է աս
երկիրներուն տիրութեանցը, որ խառնը
հասնելու ատենը, չկատան աս պղտեքէն
անձրեններէն, Թէ ու մնացին . ու աս խա
ռողք քաղելու գինի շինելու ատենը, ջրերը
կոխեցին արտերը, որ ժողովը չէն կրնար .
Թող ան փայտ՝ որ ցորենալ պիտի չեկրնան
ցանը եկած տարեկան համար : Աւ ան խեղճ
օդորմէն գեղացիքը, որ իրենց ձեռքովը
իրենց բրտիքովը հաղիւ քլումը մարպուշ
տայիէ հաց, աղի պանիրով կըգտնան ու
տէլու ապրելու . աս բոլոր ձմեռը, ինչ
պիտի խեղճութիւն պիտի անցնեն : Եւ Թէ
պէտ երկրին տիրութեանցը աս տնով տեղով

տէտրիկն եղած գեղացիները կըհոգան,
ամա հազար բոս, իրենցալ շատ գէնի ու
նեղութիւն մէջ են աս տարի :

Աս անձրեններուն հետ եղած հովերնալ
փոթորիկներնալ մէկ նոր բանմըն . ինչ
նաւեր չկարծեցուց, ինչ վաճառականներ
մոխիր չըրաւ, ինչ ճամբորդներ լեղապա
տաւ չըրաւ : Իրաւոր նոր բանմը պիտի
սեպվի պատմութեց մէջ աս տարվան մէ
տէորական պատմութիւն : Իմանք գիտնա
կանք, ինչպէս որ ալ մէկը նոր գրքովմը
չինքէ, անցած տարվան երեցած գիտա
ւորին գորշալիքէն է կրնան . որ մեր միմն
լըրալին մէջ ինչպիսի պայպիկ զարհուրելի
բաներ պատճառեց : Աս մէկ ստոյգ պատ
ճառմը չէ այլ միայն կարծիքական որ՝ ասնկ
կրնայ ըսվել . գէրէմ բազմաց խնաստոյն
գիմաց հաւանական չեկրեկ . որովհետեւ
առանց գիտաւորը մէջ խօթելու կրնան,
տահա հազար ճամբով աս եղած գործքե
րուն պատճառը կըրթի կըմեկնելի : Կըր
նաւ աս բանիս վրայ տեղեկանալ գիտա
ւորներուն գրքէն . նայելով, հըց . 30 :

Պարոն քաղաքէն Աստուրիս, որ իրա
լիայու փոխարքային առջի գլուխ ձեռահէն,
մէկ գիրքմը շնեւտահան, որուն
մէջ ամեն ձեռահի վերաբերեալ բաներու
վրայ որմնալու կերպովմը կըխօսի կըվար
գտակուէ : Աս գրքին մէջ խօսվածքներնալ
ունի աս ժանտախտին իւսուրձմոխի վր
ասոր մէջ շատ ծանօթութիւն ու արեւ
ցոյց գիտնալու արժանի ճմուռութիւնը տա
լէն ետեւ, մէկ քանի գէրբալ կըգնէ պահ
պանութեւ համար աս ժանտ հիւնդուութիւն :
Էն առջինը առջինը պէլի է . որ է
դգուշանալ, հեռու կենալ հիւնդու գին հո
տէն, շունչէն, ու ամեն բանէն, ու չիպը
լըշալիլ : Մէկմալ եղով օծվիլը օրը մէկ
մը . ինչպէս որ շատ եւրոպայիք փորձե
րեն կըսէ, շատ մեծ օգուտ տեսերէն :
Մէկմալ ինչմանի վրայ բարակ կեղեր
չայլալէն շինել ու խմել ատուածները կը
սէ, շատ օգուտ է : Մէկ մալ աղէկ խահվէ
առանց չէքերի խմելը շատ կօգտէ կըսէ :
Այն աս յայտնի է որ, շատ ու շարունակ
խահվէ խմելու վարժողներուն, աս ըսա
ծը չօգտէր, որովհետեւ ալ անոնց խահվէին
օգուտը ինչպէս պէտք էն առնելու՝ գոր
ծարանը Թմրեք գիտցերէ, որ ալ չըգտար
անոր ներգործութիւն : Աս քաղաքէն խա
վածքը ու այլ երեւելի բժիշկներուն ըսածը
գրվածքը աս ժանտ հիւնդուութիւն վրայ,
աս խաղալի Թղթերուն մէջ . կամ տահա
աղէկ մէկ զատ գրքովմը գրենք, յօդուաւ
'ի շահ բովանդակ մեր աղցին :